

QP Code : CY-2301

(3 Hours)

[Total Marks :100

1. Answer in one/two sentences

20

- (a) What is the main objective of International Court of Justice?
- (b) What is Pacta Sunt Servanda ?
- (c) What is UNESCO?
- (d) What do understand by the term Arbitration?
- (e) What is a land locked state ?
- (f) What is Holy see ?
- (g) What is amnesty international ?
- (h) What is innocent passage ?
- (i) Write two important provisions of the Indian constitution on Rights of Children.
- (j) Give any two legislations relating to protection of environment in India.

2. Short Notes any four :-

20

- (a) Plurilateral Treaties.
- (b) International Bill Of Rights
- (c) European Convention
- (d) Rights of Workers
- (e) Mediation.
- (f) Convention on Law of the Sea

3. Situational Questions any two :-

12

- (a) Air India Authority made regulations and prescribed for different retirement age and rules of service for male and female attendants. The petitioner Air Hostess was terminated from her job on the ground of her first pregnancy. The petitioner challenged this rule.
 - (i) Are human rights violated in the above case? Give reasons with the help of case laws.
 - (ii) Explain the provisions of Art 14 and Art 15 as laid down in the Constitution of India.

- (b) Aranjo was a national of the State of Synthia. The Civil war in Synthia forced people to move to some other country. Aranjo along with his family moved to a neighbouring country Burgus. Burgus allowed the people from Synthia to stay, but declined to give them citizenship.
- (i) Define Nationality.
 - (ii) Who are aliens ? What are the rights of aliens ?
- (c) A man was detained in the local police station by the police. Later on his body was found lying on the railway tracks. The police claim that he committed suicide, but post-mortem report revealed that he died of internal injuries that may have caused due to excessive beatings.
- (i) Which Convention aims at safeguarding the rights of prisoners? Give two case laws.
 - (ii) What are the guidelines given by Supreme Court in cases of custodial violence and custodial deaths? Write the views of Supreme Court about compensation in the above situations.

4. Long Answers any **four** :—

48

- (a) What are the various stages of a treaty?
 - (b) Role of National Commission for Women in the upliftment of rights of women in India.
 - (c) Discuss the importance of various environment related Conventions in improvement of global environmental conditions.
 - (d) Explain : International Labour Organisation : Composition, role and function.
 - (e) Discuss individual as a subject of International Law.
 - (f) Role of NGO's in Improvement of conditions of Children. Elaborate with the help of case laws.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

२०

- (अ) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाचे उद्दिष्ट काय आहे?
- (ब) पॅक्ट सेंट सार्वडा (PACTA SUNT SERVANDA) म्हणजे काय?
- (क) यूनेस्को (UNESCO) म्हणजे काय?
- (ड) लघुलवाद (ARBITRATION) म्हणजे काय?
- (इ) भूवेष्टीत राष्ट्रे (LANDLOCKED STATES) म्हणजे काय?
- (फ) होली सी म्हणजे काय?
- (ग) अमनेस्टी इंटरनॅशनल (AMNESTY INTERNATIONAL) काय आहे?
- (ह) निरुपद्रवी मार्ग (INNOCENT PASSAGE) म्हणजे काय?
- (य) बाल अधिकारसंदर्भातील भारतीय संविधानातील दोन तरतूदी लिहा.
- (ज) पर्यावरण संरक्षणासंदर्भात कोणत्याही दोन कायद्यांची नावे लिहा.

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

२०

- (अ) प्लूरीलॅटरल संधी (PLURILATERAL TREATY)
- (ब) आंतरराष्ट्रीय अधिकारांचा मसुदा (INTERNATIONAL BILL OF RIGHTS)
- (क) युरोपियन संधी (EUROPEAN CONVENTION)
- (ड) कामगारांचे अधिकार
- (इ) मध्यस्थी (MEDIATION)
- (फ) सागरी कायद्याची संधी (CONVENTION ON LAW OF SEA)

३. सोडवा (कोणतेही दोन)

१२

(अ) एअर इंडियाने नियम करून महिला आणि पुरुष हवाई सेवकांसाठी वेगवेगळी निवृत्ती वये ठरवली. अर्जदार हवाई सेविकेला तिच्या गरोदरपणाच्या कारणावरून नोकरीतून काढून टाकले. अर्जदाराने त्या नियमाला न्यायालयीन आव्हान दिले.

(i) वरील उदाहरणात मानवी अधिकारांचे उल्लंघन झाले का? न्यायालयील निकालांसाहित करणे दाखवून स्पष्ट करा.

(ii) भारतीय संविधानाचे कलम १४ आणि १५ वर स्पष्टीकरण द्या.

(ब) अराझो हा सिडिया राष्ट्राचा नागरिक होता. सिडियातील अंतर्गत युद्धामुळे अनेक लोकांना इतर राष्ट्रांत आश्रय घ्यावा लागला. अराझो त्याच्या कुटुंबासहित बर्गास नावाच्या शेजारील

राष्ट्रात स्थलांतरीत झाला. बर्गसने सिंडियातील लोकांना राहण्याची परवानगी दिली पण नागरीकत्व देण्यास नकार दिला.

(i) राष्ट्रीयत्वा (NATIONALITY) ची व्याख्या द्या.

(ii) 'परदेशी' कोणांस म्हणतात? परदेशीयांचे अधिकार लिहा.

(क) एका व्यक्तीला पोलिसांनी स्थानिक पोलीस स्टेशनमध्ये डांबून ठेवले. नंतर त्याचे शव रेल्वे रूळवर सापडले. पोलिसांचा दावा होता की त्या व्यक्तीने आत्महत्या केली. परंतु शवविच्छेदन अहवालतून स्पष्ट झाले की त्या व्यक्तीचा मृत्यू अंतर्गत इजांमुळे झाला आणि त्या इजा प्रचंड मारहणीमुळे झाल्या असण्याचा संभव होता.

(i) कैद्यांचे अधिकार संरक्षित करण्यासाठी कोणती आंतरराष्ट्रीय संधी केली आहे? या संदर्भात दोन न्यायालयील निर्णय द्या.

(ii) कैदेतील हिंसाचार आणि मृत्यू या संदर्भात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने कोणती मार्गदर्शक तत्वे दिली आहेत? या संदर्भातील नुकसान भरपाईवर सर्वोच्च न्यायायचे काय म्हणणे आहे?

४. उत्तरे द्या. (कोणतेही चार)

४८

(अ) संधी प्रक्रीयेमधील वेगवेगळे टप्पे कोणते?

(ब) राष्ट्रीय महिला आयोगाची महिला अधिकाराच्या उन्नतीमधील भूमिका विशद करा.

(क) विविध पर्यावरणाविषयी संधींचे जागतिक पर्यावरण सुधारणेतील महत्त्व स्पष्ट करा.

(ड) विशद करा:

जागतिक कामगार संघटन (INTERNATIONAL LABOUR ORGANISATION) : संरचना, भूमिका व कार्ये स्पष्ट करा.

(इ) व्यक्ती आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे प्रजाजन (INDIVIDUALS AS SUBJECTS OF INTERNATIONAL LAW) यावर स्पष्टीकरण द्या.

(फ) न्यायालयीन निकालाच्या मदतीने मुलांच्या परिस्थिती सुधारणेतील स्वयं सेवी संघटना (NGO's) चे महत्त्व स्पष्ट करा.

.....